



tussen dat openingsfragment en het science-fictionverhaal dat volgt, maar op thematisch vlak is er een duidelijke echo. Zo iets wilde ik doen.'

De roman speelt zich af in New England, de streek waar Dee opgroeide. 'Als ik één groot thema heb, dan is het de spanning tussen de sociale klassen in de Verenigde Staten. Howland is een fictionele naam voor een stadje zoals je die op heel veel plekken in de wereld vindt. De lokale bevolking bestaat er vooral uit arbeiders. Daarnaast zijn er de occasionele bezoekers uit de stad die tot een hogere klasse behoren. De arbeiders kunnen enkel overleven dankzij de geldstroom van de rijken, die door de lokale bevolking worden veracht.'

Lang voor Donald Trump werd verkozen en de kloof tussen stad en platteland zich volop openbaarde, was Dee al begonnen aan zijn roman, die net over dat onderwerp gaat. 'De tegenstelling tussen stad en platteland is groter dan ooit. Hoe een regering moet functioneren, hoe geld moet circuleren, hoe het land moet worden ingericht: over alles is er een openlijk conflict.'

Landelijk Massachusetts is een witte wereld waar de zogenaamde vijand zo goed als onzichtbaar is.

'Er zijn weinig moskeeën, er zijn weinig moslims. De meeste inwoners van kleine steden en dorpen kennen de zogenaamde

staatsvijand enkel via de televisie. Net die onzichtbaarheid werkt het vijandige klimaat in de hand. Als je in een stad woont en niet-blanke burens hebt, kan je angst nooit grote proporties aannemen.'

Howland krijgt er na 9/11 een inwoner bij: miljardair Philip Hadi, die zich aandient als de nieuwe burgemeester. Het normale financiële bestel wordt opgegeven. Hadi schaft belastingen af en financiert alle werkzaamheden in het dorp.

'Hadi is vagelijk geïnspireerd op de vader van een schoolvriendinnetje van mijn dochter. Het gaat om een kerel die zijn fortuin maakte dankzij hedgefondsen. Hij verhuisde na 9/11 met zijn gezin naar het platteland omdat hij via via had vernomen dat er nieuwe aanslagen zaten aan te komen. Daarop ben ik verder gaan borduren.'

Hadi is veel rijker dan de gemiddelde welgestelde Amerikaan. Volgens Dee heerst er wat rijkdom betreft een dubbele moraal in Amerika. Van rijken wordt gezegd dat ze ze moet wantrouwen, maar over heel rijke mensen zijn Amerikanen wel positief. Superrijken lijken zelfs moreel verheven boven alle anderen. 'Miljonairs kunnen niet worden omgekocht, die kan je vertrouwen, zo klinkt het dan. Die kunnen zelfs het land leiden. Trump vormt niet het enige voorbeeld. De man die momenteel in de running is om gouverneur te worden van

Een onzichtbare oorlog

'Het land was in de oorlog, een onzichtbare oorlog weliswaar, maar juist daarom was het zowel moeilijker als belangrijker om alert te blijven', zo lezen we in de nieuwe roman van Jonathan Dee, een verhaal over landelijk Amerika na 9/11.

De kiezers is de derde roman van Dee die in het Nederlands verschijnt. Het bekendst is de Amerikaan bij ons van *Privileges*. Net als in die roman hanteert Dee een verteltoon die het midden houdt tussen ironisch en empathisch. *De kiezers* is geen satire, maar de verteller blijft wel enigszins op afstand van de personages. Net als George Eliots *Middlemarch*, dat Dee inspireerde bij de zoektocht naar een vorm, is dit een dicht bevolkt boek.

In het kleinsteedse Howland kent iedereen elkaar van ver of van nabij. De sociale kloof houdt sommige inwoners bij elkaar uit de buurt. Je zou *De kiezers* een estafetteroman kunnen noemen. Dee laat een personage in actie zien. Dan verschijnt er een nieuw personage dat het stokje overneemt en centraal staat in een volgende scène.

Onvermijdelijk is het ene personage beter uitgewerkt dan het andere. Erg sterk is het portret van de door complottheorieën bezeten blogger en van Marks dochter, Haley, die een historisch huis bezet tijdens een wel erg introverte en vreemde sit-in.

Privileges werd geprezen om Dees scherpe blik op Amerika's rijksten, maar ook om hoe hij de innerlijke levens van de personages gestalte gaf. *De kiezers* is een rustelozzer boek. Jammer dat de schrijver enkele verhaallijnen laat schieten, al is dit onvermijdelijk wanneer je een heel dorp in het vizier neemt. (Kathy Mathys)

★★★★☆

Jonathan Dee

De kiezers.

Vertaald door Mariella Duindam en Aleid van Eekelen-Benders, Nieuw Amsterdam, 350 blz., 24,99 €. Oorspronkelijke titel: 'The locals'.

